



### Svěřování dětí do výchovy jednoho z rodičů

sleduje se: citová orientace, výchovné možnosti rodičů, kdo o dítě dosud pečoval, stupeň vývoje dítěte, odpovědnost rodičů.

#### Společná výchova:

- soud nerozhodne o svěření do výchovy pouze jednoho rodiče

#### Střídavá výchova:

- doba pobytu závislá na věku dítěte a na vzdálenosti bydliště a na nekonfliktním vztahu obou rodičů
- lepší pro starší děti (nedoporučuje se delší doba než 14 dní)
- je možná pokud vzdálenost bydliště není velká
- dohoda rodičů – potřebují k platnosti schválení soudou – soud rozhodne o výchově a výživě

napisala:

Mgr. Jaroslava Hanušová

VIOD

U Pergamenky 1511/3, 170 00 Praha 7

tel.: +420 266 710 375, +420 266 722 231, fax: +420 266 722 231

© Vzdělávací institut ochrany dětí + Mgr. Jaroslava Hanušová

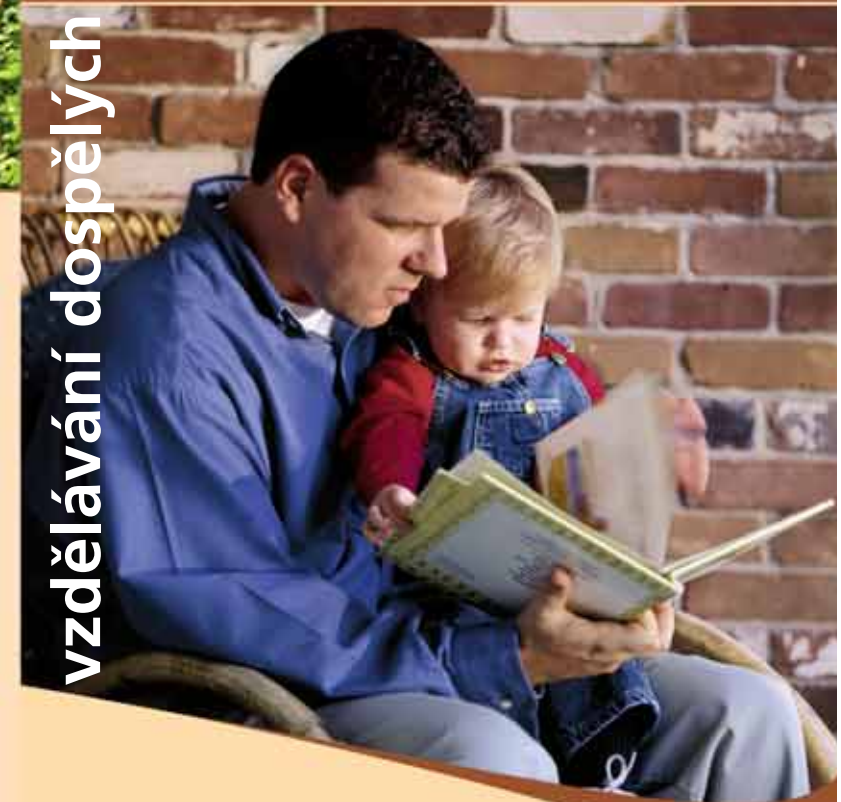
[www.jp.d.viod.eu.com](http://www.jp.d.viod.eu.com)

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem České republiky a rozpočtem hlavního města Prahy.



# RODINA

vzdělávání dospělých



**Dotazník funkčnosti rodiny (DFR)**, který se opírá o hodnocení osmi diagnostických kritérií: složení rodiny, stabilita rodiny, sociálně ekonomická situace (vycházející z věku, z rodinného stavu, vzdělání, zaměstnání rodičů, z příjmu a bydlení rodiny), osobnost rodičů (jejich zdravotní i psychický stav a úroveň jejich společenské adaptace), osobnost sourozenců, osobnost dítěte, zájem o dítě, péče o dítě.

### Na základě výsledného skóre DFR byly definovány čtyři typy rodin:

- 1) **Funkční rodina** -v podstatě intaktní, v níž je zajištěn dobrý vývoj dítěte a jeho prospěch. Takových rodin je v běžné populaci většina.
- 2) **Problémová rodina** -rodina, v níž se vyskytují závažnější poruchy některých nebo všech funkcí, které však vážněji neohrožují rodinný systém či vývoj dítěte. Rodina je schopna tyto problémy vlastními silami řešit či kompenzovat za případné jednorázové či krátkodobé pomoci zvenčí. Problémových rodin se v populaci vyskytuje okolo 12 – 13 %.
- 3) **Dysfunkční rodina** -je chápána jako rodina, kde se vyskytují vážné poruchy některých nebo všech funkcí rodiny, které ohrožují nebo poškozují rodinu jako celek a zvláště vývoj a prospěch dítěte. Tyto poruchy již rodina není schopna zvládnout sama, a je proto nutno učinit řadu opatření zvenčí, tzv. sanace rodiny. Tyto rodiny tvoří asi 2 %.
- 4) **Afunkční rodina** -poruchy jsou tak velkého rázu, že rodina přestává plnit svůj základní úkol a dítěti závažným způsobem škodí nebo je dokonce ohrožuje v samotné existenci. Sanace takové rodiny je bezpředmětná a zbytečná. Jediným řešením, které dítěti může prospět, je vzít ho z této rodiny a umístit do náhradní rodiny či institucionální péče. V populaci se vyskytuje asi 0,5 % takových rodin.



### Definice rodiny

Primární skupina a zároveň sociální instituce považována za základ lidské společnosti. Základem rodiny je manželský pár, který reprezentuje zároveň dvě hlavní role rodičů. Rodiče společně s dětmi vytvářejí tzv. nukleární či elementární rodinu (malou uzavřenou sociální skupinu s intimními vazbami a poměrně jasně vymezenými rolami). Společnost (stát) věnuje rodině podporu formou rodinného práva, rodinné politiky, sociálních služeb pro rodiny apod.

### Základní potřeby dítěte

**Biologické potřeby** zahrnují řádnou výživu, dostatek tepla, čistotu apod. Jakmile jsou uspokojeny tyto biologické potřeby, přicházejí ke slovu **potřeby psychické**, tzn. potřeba náležitého přívodu podnětů, potřeba jistoty, vědomí vlastní identity, potřeba otevřené budoucnosti. S těmito potřebami souvisejí **potřeby sociální**, jako je potřeba lásky a bezpečí, potřeba akceptace dítěte apod. Někdy se tyto dvě kategorie slučují a označují se jako **potřeby psychosociální**.

**Vývojové potřeby** jsou aktuální opět až po řádném uspokojení potřeb předešlých a zahrnují motivaci a následné činnosti, kterými se lidský jedinec sám rozvíjí. Je zřejmé, že charakter potřeb se neustále mění s postupujícím vývojem dítěte.

### Příčiny rodinných poruch:

- objektivní: na vůli rodičů nezávislé (nezaměstnanost, válka, invalidita, nemoc, úmrtí apod.),
- subjektivní: na vůli rodičů závislé (neochota pečovat o dítě, neochota přijmout společenské normy, nezralost, neschopnost apod.),
- smíšené

### Rozvod

**Způsob zániku manželství rozsudkem soudu na návrh některého z manželů. Manželství může být rozvedeno, jestliže je tak hluboce a trvale rozvráceno, že nelze očekávat obnovení manželského soužití.**

### Druhy rozvodu:

#### Sporný rozvod

- na návrh jednoho z manželů
- jestliže je manželství trvale a hluboce rozvráceno a nelze očekávat obnovení maž. soužití
- zjišťují se příčiny rozvratu manželství
- není třeba souhlasu druhého manžela – možno rozvést i proti jeho vůli
- pokud jsou v manželství děti – manželství nelze rozvést do doby, kdy nenabyde právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilých dětí

### Ztížený rozvod – sporný tvrdostí klauzulí

- nové od roku 1998
- soud nerozvede manželství, s nímž nesouhlasí manžel, který se na rozvratu manželství, na porušení manželství povinností převážně nepodílel a jemuž by byla rozvratem manželství způsobena zvláštní újma
- mimořádné okolnosti musí svědčit ve prospěch zachování manželství.
- tvrdost klauzule: ve zvýšené míře chrání manžela, který s rozvodem nesouhlasí

### Podmínky pro uplatnění tvrdosti klauzulí:

- mezi manželi kvalifikovaný rozvrat, který umožňuje rozvod manželství
- jeden z manželů rozvod zamítá
- jedná se o manželství, kterému byla způsobena zvláštní újma (jeden z manželů je například invalidní)
- manžel, který odmítá rozvod – musí být ten, který se na rozvodu nepodílel
- musí zde být mimořádné okolnosti, které svědčí pro zachování manželství
- pokud manželé spolu nežijí déle jak 3 roky – soud je rozvede – pokud není očekávána náprava na vhodné soužití

### Nesporný rozvod

- založeno na dohodě obou manželů
- nutné splnění těchto podmínek:
  1. manželství trvalo alespoň jeden rok (předcházení neuváženým rozvodům)
  2. alespoň 6 měsíců společně nežijí
  3. jeden z manželů podal návrh na rozvod a druhý se k rozvodu připojil - soud nezjišťuje příčiny rozvratu
  4. existují písemné smlouvy o vypořádání vzájemných majetkových vztahů, práv a povinností společného bydlení a případné vyživovací povinnosti
  5. pravomocné rozhodnutí soudu o schválení dohody o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dohody o rozvodu

